

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. П. пов.
Кonto почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в країю 4-20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Р.,
Югославії 150 лер., Болгарії 7-50
зл., Австрії 7-50 зл. Зміна
адреси 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Свобода ділання.

В попередніх статтях, а особливо в двох останніх: „Ключ склепіння Європи“ і „Рекомендация“ заснували ми світла і тіні нового гарантійного пакту з погляду загального і з погляду наших національно-політичних інтересів. Це вдалося нам лише настільки, наскільки в сучасних умовах існує свобода слова. Ясно, що пута цензури не дають спроможності розглядати актуальні політичні питання під кутом всебічної предметності.

Ця попереджуюча замітка є конечною, щоб нашим читачам пригадати положення української преси та настрої її на вибачливий тон, коли в наших статтях приходиться згадувати не виключувати у висновках або й трішки не раз менше зручний вислів чи фраза.

На основі останніх звісток гарантійний пакт входить у фазу позитивної дискусії, яка завершиться реалізацією пакту в осені цю. Паризька конференція між Чемберленом і Еріо прийняла в основу формулу Бальфура: пакт п'яти держав: Англії, Франції, Бельгії, Італії й Німеччині. Таким чином формула Чемберлена про пакт трьох держав: Англії, Франції й Бельгії перетворилася на актуальною. Еріо висловив побажання, щоб до пакту втягнути також Польщу й Чехословаччину. Ця пропозиція стрічається з перапонами з боку Англії. Англійська преса зазначає відкрито, що англійський уряд не буде робити Німеччині перепон щодо зміни східних границь, навпаки буде поводитися Німеччині в справі знести данігський коридор і ревіндикувати Сілезію. Англійська опінія зовсім не дає про гарантії для Польщі. У Франції багато говориться про непохитне збереження версайського трактату, а в суті річ і французькі політики і французька преса не знає, на котру ногу вступити. Франція бажала б і невизнання зберегти і капітал здобути. Великий заколот викликав у Парижі мін. Скіннінський, який без обиняків звернувся до Еріо й Чемберлена зі запитом, чи західні держави пригтовляються до видачі уповноваження до нових поділів Польщі.

Як далеко зайшли справи у відношенні до гарантійного пакту і німецьких пропозицій, видно хоч би з того, що відомий польонофіл Берглемі, віцепрезидент комісії закордонних справ французького парламенту, вживав Польщів до департаментського виступу, кличе їх бити у дзвін тривоги.

„Години, які тепер переживаємо

— каже він — є для Польщі найтяжчі з усіх чорних годин, які вона пережила від хвили завішення зброї. Спираючись на прихильність Англії, Німеччина блискає в очі своїх західних сусідів перспективою миру на довгі літа. Та те, що пропонує Німеччина, торкається виключно західних сусідів. А тим пропозиціям Німеччина бажала б вимусити на них заступлення первісного підпису, який вона умістила під диктатом Версалю, іншим добровільним, спонтанічним, а тому й подвійно цінним. Та той новий підпис торкався би лише західних границь, т. зв. що Німеччина хотіла би, щоб через той акт призначено їй свободу ділання в східній Європі“.

Свобода ділання Німеччині в східній Європі — це значить ніщо інше, як „Drang nach Osten“. Та цей напір на схід зовсім інакше представлявся перед війною, а інакше представляється по війні. Ачі на один мент не сміємо забувати, що конфігурація східної Європи, — на схід від Німеччини є тепер дещо інша, як була перед війною. Наступили деякі факти, з якими слід рахуватися, їх оцінювати і робити відповідні висновки. А саме мусимо рахуватися з фактом існування нових держав, а в першу чергу з фактом існування Польщі. Німецьке „Drang nach Osten“ викликає однорідний польський напір на схід. Заспокоєння німецьких бажань означає ніщо іншого, тільки урівняння польських сил, які є привязані до західних кордонів та повернення їх злогоного розгону на схід. А це значить, що інтереси німецької нації не є нашими інтересами.

По старій прищипці ми привикли думати, що те, що роблять Німці, є добре, корисне, додатне посередньо також і для нас. Пора усвідомити собі, що так не є, що є різкі розбіжності між нашими й німецькими інтересами. Не значить це, щоб ми проповідували германофобство, одначе нема підкладу для того, щоб захоплюватися кожним політичним кроком Німеччини. Відомий акт двох царів з 5. листопада 1916 р. є того найкращим доказом. Проголошення буфорового Польського Королівства без західних польських провінцій потягнуло за собою відокремлення Галичини, себ-то створило підготовчу базу для пізнішого об'єднання відокремленої Галичини з тим королівством. Іншими словами: Галичина мусіла поплатитися за Познанщину й По-

моря, що лишилися при Німеччині. А тоді німецька імперія стояла на висотах своєї сили і воєнної слави, а Польща була тільки слабким завязком польської державності. Тепер же ролі змінені. Польща є помітною державою, а Німеччина значно ослаблена. І колиб Німеччині повелось здійснити свої бажання на польським західним кордоні, то тим самим заставила б Польщу всею силою нападти на свої східні кордони. Ми вже ілюстрували цифрами, як Поляки виступили на протязі розмірно короткого часу змінити майже рівне щодо числа німецького й польського населення Помор'я (559.000 Поляків і 49.000 Німців) на польську країну з 804 прл. польського населення (755.000 Поляків і 184.000 Німців). Це зв'язання Поляків західними „кресами“ спливає їх від злогоного натиску на українські національні землі на схід. Оскільки збільшена буде колонізація польським елементом західних „кресів“, остільки меншою, слабшою буде вона на сході. Свобода ділання Німців на сході, досягнення ними мирним шляхом Помор'я й Сілезії є одночасно свободою ділання Поляків на українській національній території.

Так виглядає справа без рожевих окулярів. Правда, може бути й інший modus procedendi. Ревізія західних границь Польщі може потягнути за собою також ревізію схід. кордонів, себ-то може започаткувати процес, якому улягла Польща під кінець XVIII. ст. Та такий процес міг би розпочатися тільки при існуванні ціпкого німецько-

рванського союзу, при співділанні Німеччини й СРСР. Однак на те не зяноситься. Навпаки, свобода ділання, яку Англія хоче дати Німеччині, є поставлена в залежність від приєднання Німеччини до західного блоку, від розриву з СРСР, і від приступлення німецької держави до протирядяського блоку. А в цьому, протирядяському об'єднанні поруч Німеччині найшла б й Польща, після перенесеного болю, завданого втратою деяких західних провінцій. А тоді весь той мезальянс відбувся би нашим коштом.

Ось причини, які спонукують нас так, а не інакше дивитися на найновіші події, що порушують європейський політичний світ.

Теоретично можна допустити ще й третій вихід, а саме позивий поворот до процесу з кінця XVIII. ст. Та такий процес ледви чи міг би відбутися у зв'язку з гарантійним пактом. Та якби він не відбувся, то все таки мусять у нас виринути сумніви щодо доцільності такого процесу з огляду на наші національно-політичні інтереси. Бо тоді головна маса польського народу разом з нами найдеться в одній політичній організації, еднаючись з Росіянами проти нас, наших інтересів і наших зчагань.

В наших інтересах є існування польської держави

— згідно з енуціяцією Вільсона — та прикріплення головної польської маси до західного оборонного валу.

Ф. Ф.

Ревізія трактатів 1919 р. і західно-українські землі.

II.

Польський настрій. — Трагічна новина. — Не маємо закордонної репрезентації. — Паризький Андрусів? — Ціна торгу. — Не СРСР, а Росія. — Що на це Харків?

Париж, 6. березня 1925.

У проєктах Німеччини про гарантії кордонів не було ні одного слова про східні кордони, ніби слова Фридриха II.: „все, що на Схід від Одри — завжди повинно бути під контролєю німецького багнету“ живучі й досі. Можемо уявити собі настрої Поляків, якого слабкий відгук ані чули в промові Скіннінського. А якби можна було Вам подати всі аргументи Поляків! Чого тут тільки не було! І закиди на адресу французької демократії, що вона йде шляхом Людовика XV. і ламентації, що англійський консервативний уряд дивиться байду на небезпеку Поль-

щі, ніби-то нічого не змінилося з часів Георга III., який на благуючі заклики останнього польського короля Понятовського радив йому звернутися до Господа Бога.

Публічна опінія у Парижі захвилювалась: у новому німецькому проєкті є питання про східні кордони (коім данігського „коридору“), над яким мають дискутувати. Тому Польщі офіційно —

— міжнародно гарантія рижського миру, або Лігою Націй або англо-франко-німецьким пактом. Оця заістка, яку імовірно Ваш часопис віддрукує перший і яку Ваш кореспон-

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 156.25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Preładowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 51 (10.433) z dnia 6. III. 1925. w artykułach pod tytułem 1) „Strach za wstrząs opisy“ zdanie między słowami: europejskiej myś... a) Widładaty u, w tymże artykule uster między słowami: suprotu Anglii... a) do końca artykułu. 2) „Strach: poczciwiania“ uster między słowami: A. Lwówczytow... a) Drubym ciarom bula, w tymże artykule uster między słowami: Obiciana-ciacianka... a) I perenitw, w tymże artykule uster po słowach: je newyuszajecia... do końca artykułu. 3) „Narodnia organizacja m. Lwowa“

a) napis pod tytułem: do słów: Narodnia Organizacja, b) uster między słowami: uradom Konkordat... a) widłaje ukraińsko-zal. c) uster między słowami: w teperisniomu zmiat... a) II. Narodnia organizacja, d) uster między słowami: i zaribko... a) sprczynty straznu zawiera zmiatona ad 1) 2) 3) zoro-dni z § 65 a) ad 2) c) zbrodni z § 65 b) ustawy wartej nanał dokonana w dniu 5. berzezia 1925 r. konfliktu za usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalazego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umiescił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następną pztewidżanie w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1893 t. j. za-sądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 7. marca 1925 r. (Piłdnie niechajny)

Red. czas. „Dilo“ Pr. 159.25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd okręgowy karnej jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 51 (10.434) z dnia 7. marca 1925 r. w artykułach pod tytułem: 1) „Newblahna konecznist“ uster między słowami: tilky zahalna... a) Newblahna konecznist, w tymże artykule uster po słowach: uspietnym likom... do końca artykułu. 2) „Kominteru i UKP“ usien między słowami: ukraińskymu masamy... a) 2 z amolno poczatku zawiera zmiatona ad 1)

1) 2) zbrodni z § 65a) u. k. nznai dokonana 6. III. 1925 r. konfliktu za usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalazego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umiescił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następną pztewidżanie w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1893 t. j. za-sądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 7. marca 1925 r. (Piłdnie niechajny)

хент має з високо-компетентного джерела, не повинна бути новою для тих, що уважно перечитали альфа наших листів у "Цілі" літом минулого року, хоч як рука прокуратора пройшла по них.

Європейське замирення і офіційний голос Англії.

Хто знає холодну стриманість Англії, не міг сподіватися, що англ. міністр закорд. справ, Чемберлен, дозволить собі у програмній промові у парламенті на порив широти, який розяснить тріпотні сумніви щодо справжнього становища Англії супроти нових проектів мирної безпеки. Він повторив з натиском ліричні слова лорда Грея, що "безпеку є головною ключем" усіх проблем, важливішим ніж справа воєнних репарацій і тимчасових окупаций. Але поза тим — ніяких реальних заяв. Англія не може стояти осторонь європейської політики, не має права покидати Франції; не повинна сумніватися в добрій волі Німеччини, яка з власної ініціативи і для власного добра звертається з новим прохотом взаємних гарантій.

Чемберлен і лорд Грей підкреслювали факт, що вся Європа, великі та малі народи, живе в стані постійних побоювань, витворених Версайським договором. Тому треба ставитися прихильно до кожної спроби, щоб цей невпевний стан направити. Не треба заздальгіль передбачувати можливості конфліктів між Німеччиною і Польщею, а слід сподіватися, що їх можна буде оминути. Чемберлен покликувався на реальні здобутки у фінансовій політиці Польщі, казуючи, що Польща повинна мати теж зрозуміння для реальних інте-

ресів, що загрожують у майбутності її власному мирові.

"Таймс" у вступній статті з дн. 6. ч. м. п. з. "The master key" так висловує англ. становище:

"З огляду на ці нові перспективи, менші справи, що хвилювали недавно західно-європейську опінію, відпадають. Як уже сказав лорд Грей, публічна англ. опінія мусить признати, що садино піамого, яку вона може дати європейській ситуації, є рішуча пропозиція щодо євр. безпеки, в якій Англія візьме участь, і що без цього всі дискусії про Рейнську окупацію, німецьке роззброєння і міжнародні договори є лише втратою часу. Найважливішим фактом є те, що зроблено виділ у старих, безнадійних поглядах на європ. безпеку і що англ. уряд дуже розумно рішався, — як це виходить з промови Чемберлена, — використати знову ці нові і більші надійні перспективи".

Виміна думок уже почалась. Тепер приїде черга на виміну зобов'язань та інтересів.

Хто досі не прислав ще листи на "Рідну Школу" — зробить це негайно, бо інакше не буде поміщений у виказі листи на "Рідну Школу", який Головна Управа УПТ-я на днях складає по громадам і політам і оголосить у часописах. — Сенція "Рідна Школа" УПТ-я. Рішок 10. II. пов.

ві. Красін — російський Сесіль Родс — з мріями про російський економічний імперіалізм повторяє у Парижі про Росію, а не про Союз. До речі. Цими днями вийшов на франц. мові орган амбасди "France-Russie". У посольстві є деякі панки, яких на Радянській Україні слухно зовуть "русотяпами" і які не хотіли спочатку приймати на українській мові анкети. Це дало привід одному українському репатріантові написати відповідного листа п. Авсємові, генер. консулеві. Справедливість каже зазначити, що у відповідь на це Авсємов наліслав офіційного листа, де було зазначено, що українська мова є рівнорядною з російською і тому уря-

довці повинні вислухувати та приймати заяви по українському. З цього часу дійсно нема більше перешкод щодо мови.

Може заміна терміну "Союз" на "Росія" — і приєдна деяким Французам (мовляв: не з більшовиками маємо діло, а з Росією). Зрозуміло, що Мілюков і Сє захоплені шим, — але що галас про це Харків? Чому мовчить Український Радянський уряд

Чи вся його українськість потрібна йому лише для пропаганди? Чому на з'їзді ВУЦКА нічого не чули ми про Україну? Чи Українцям, що беруть участь в уряді, байдужі всі ці справи? І. Борщак.

Пояснення польського міністра.

До відома Українській Парламентарній Репрезентації.

В червні 1924 р. вініс посол Підгірський інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ щодо постійних заборон з боку львівської дирекції поліції публичних зборів, які в 1923 і в першій половині 1924 скликувала Народня Організація Українців міста Львова в справах українського шкільництва. По семи місяцях, себто 30. січня ч. р., міністер внутрішніх справ до чч. N. Pr. 19005 і N. Pr. 19014 мав вініти "zaszczyt" переслати інтерпелянтам ось яке виснаження:

Заборона зборів, скликуваних через п. Ліщинського, послідувала головню в огляду на особу скликуючого. Львівська поліція не обмежує права про збори у відношенню до українського населення. Зокрема в 1923 р. відбулося у Львові 13 "ruskich (ukrańskich)" більших публичних зборів, скликуваних організаціями чи то українськими діячами в політичних, суспільних, економічних і національних справах. В першій половині 1924 р. відбулося 16 публичних зборів без перешкоди з боку властей. Крім цього відбулося дуже багато менших зборів, як публичних так і довірочних, без перешкоди з боку властей, а також відбувалися партійні з'їзди мужів довір., і т. д. Як в р. 1923 так і в 1924 р. відбуваються часті довірочні збори партійні, політичні наради і т. н. Неправдою є, що поліція обсаджувала будинок ім. Лисенка і забороняла доступ до середини особам, що не мали нічого спільного з вічею. Театральна вистава 30. III. 1924 розпочалась при величкій аданзі публіки вже о год. 15. Віча, попередньо скликувані п. Ліщинським у Львові, були постійно розв'язувані, бо їх перебіг входив у конфлікт з постановами карного закону. Ліщинський ніколи попередньо — як помилково твердять інтерпелянти — жадного урядового листування в українській мові не одержував і т. н.

Так говорив пан міністр, а всі польські послани кидали потакууючо головами і з обуренням гляділи на інтерпелянта.

М. ВОЗНЯК.

2)

Шевченко й княжна Репніна.

Про склад яготинського товариства оповів у своїх Записках Петро Селецький, високий урядник при київській генерал-губернаторстві й акційні вісегубернатор і провідник київської шляхти. Він саме гостював у Яготині на Різдвяні свята 1843 (по новому стилю 1844 р.). Ця дні провів він на цікавій і повчальній розмові зі старим князем, бо не було нової хоч грохот замітної книги, котрої-б князь не перечитав. Князь любив задувати й старовину, однак ні слова про несправедливості, що їх жертвою він упав.

Але для ошх рядків найцікавіше те, що кадав Петро Селецький у своїх Записках про княжну Варвару й Шевченка. Першу змальовував він симпатичними рисами: княжна Варвара Миколаївна, енергійна, легко загониста дівчина зрілих років, худя, тоненька, з величкими, живими очима, не могла скривати свого обурення на невідчуйність за заслуги її батька. Вибухала, як порох, при найменшій нападці на справи минулого, але добра, дотепна, мила й любя, вона була провідницею бідних і нещасливих, роздаючи те, що в неї було, й ставлячися як найтепліше до всіх, що вдавалися до неї по поміч і раду".

А про Шевченка написав Селецький так в своїх споминах: "Прокинув хвилю в Яготині в однім із численних флігелів Шевченко, маляр по професії й поет із похитання. Середнього росту, широкоплечий, сильної та адової будови тіла, рабний, з мутними карими недурними очима, канчастий, незграбний, незчепаний, невмітий, більше ніж недбало одягнений — ось зверхній вигляд Тараса Шевченка, далого не гарний. Як маляр він мало відомий; малював поспіш ліпно: як поет був замітний

чистотою української мови, плавним, мірним віршем гомініми строфами, задушевним почуванням, м'яккою сердечністю; його Кобзарь, зокрема його Катерина може уважатися однією із найкращих творів у цій роді. Однак в Гайдамаках Шевченкові бракувало святого вогню виявлення пристрасти, широкої кисти, захоплюючої акції, що характеризують історичну драму. Яко людина..., але де fortis aut bene, ані пілі (про мертвих або добре або нічого), особливо б'ючи під увагу тяжку долю, що спіткала нещасливого поета. Старі князі і княгиня відходили зараз після вечірного чаю до своїх кімнат; ми зіставилися з молодими Репніними, з княжною, привнеювали Шевченка читати Катерину й невіддані його вірші; розходилися ранком. До мене звичайно приходив Фішер і Шевченко, базикали до пізньої ночі... Шевченко говорив про своє минуле й, здавалося, цілком був задоволений теперішнім".

Селецький грав кілька разів на фортеп'яні в Яготині і його музика дуже подобалась. Княжна Варвара предложила йому написати оперу, лібретто взявся уложити Шевченко; а сюжетом вибрали Мавпу з огляду на багатство його драматизму й різноманітність елементу: українського, московського, шведського й польського. Однак не могли погодитися в справі оброблення драми й щодо мови. Крім Селецького всі стояли по боці Мазепи й бажали змалювати його борця за волю в боротьбі з деспотизмом Петра. Селецький не бачив у Мазепі нічого героїчного, а в порі про царя Петра навіть вирвалося йому слово "врандик", наслідком чого мало що не посварилися. Княжна Варвара й Шевченко були за тим, щоб лібретто написати по українськи, а Селецький був противної думки й переконував, що Шевченко знає настільки російську мову, що добре напи-

ше лібретто по російськи. На спорах за ідею й мову опери й покінчилася справа, до порозуміння не прийшло, — всі зісталися при своїх думках").

Якого пір року швидше від Селецького познайомився з Шевченком Олександр Афанасєв-Чужбинський, що також написав Споминах про Шевченка. Іх знайомлення мало місце в дідички Мосіви Тегяни Вільхівської. "Кінчився червень — оповів Афанасєв-Чужбинський. На Петра й Павла в однім старовиннім домі у Т. Г. Вільхівської зізджалися дідичі "не тільки з полтавської, але й з чернігівської і навіть із київської губернії, і свято тягнулося кілька днів. Цей дїм був останнім у своїм роді; його восьми-мислестилігня господарня являче так само неможливе в теперішнім часі, й тому читач не нарікатиме, коли з змалюю здегжа життя знаменитої коліси Мосіви. 12 січня день іменни господарині й 29 червня, адзється, день іменни покойного Вільхівського, сяйкувалися з найможливішою гучністю; і в цих днях збиралося в Мосіви до 200 осіб, що з них деякі пани приїздили в кількох повозках у товаристві численної челяди. Все це треба було розмістити й прохарчувати. В останнім часі господарня була сливе сліпа; пристрастю охоча до карт, вона вже не могла грати сама й тільки просилася далоко за північ при грачах, милуючи свій слух прислуханням одиноким при грі й тишущим якою небузд пригродою. Старенька мало вже й пам'ятала, знаючи тільки найближчих гостей, а про більшу частину відвідувачів, особливо з молоді, ніколи й не чула; вона не займалася нічим і прийняття гостей належало до обов'язку економки й шафера. В останніх поважніші люди користувалися ще увагою по традиції, але ми номади мусіли розмішуватися відповідно до власного розуміння й ранками бігати до буфету добувати з бою шаланку чаю або кава.

(Продовження буде.)

*) Київська Старина, т. IX, стор. 618—22. Саме на сторінках "Київської Старини" за 1884 р. друкувалися "Записки Петра Дмитрієвича Селецького" про й княжну в 1884 р. також окремою відбиткою.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Маркс през. мін.

Союм пруський вибрав президентом міністра, Маркс одержав 229 гол. на 443, отже вибраний президентом.

Учність Німеччини в С. Народів.

Справознавець „Дейли Телеграфс“ повідомляє, що Франція старатиме з усіх сил, щоб Німеччина вступила до С. Народів. Швеція одержала реферат у справі приєднання Німеччини до С. Народів. Секретар Чемберлена дав журналістам, що Англія лише тоді згодиться на гарантійний договір п'ятих (яклюдно з Німеччиною), коли Німеччина пропонує просбу про прийняття до С. Народів. На ній, меморіал членів Ради С. Н. хоче відповісти так, щоб Німеччині вможливити конкретне зголошення на черговій сесії Ради Союзу внесення про прийняття до Союзу. Коли цей погляд удержиться, Німеччину у вересні приймуть до С. Народів.

Союз Народів.

Іманс і шведський предст. Унден побудили до Женеві 10. березня. Чемберлен конферувал кілька разів з Бріаном. Взагалі викидають, що скаже в четвер Чемберлен у справі протоколу. Сподіються, що буде поміркований щодо протоколу. Бельгійські кола нескривають, що Бельгія вдовольниться німецькою гарантією замість англійської. 10. березня мали довірочні розмови Чемберлен, Бріан, Іманс, сир Дріммон і ин. члени Ради Союзу на тему жен.

протоколу і відповіді Німеччині на її меморіал в справі участі в С. Н.

Справа нац. меншостей на С. Народів.

9-го було довірочне засідання комісії тоюх С. Народів для справ національних меншостей. У засіданні взяли участь: Чемберлен, Хіонес де Леон і Бенеш.

Сен. Бора про гарант. договір.

„Юнайтед Прес“ повідомляє, що сен. Бора, предс. комісії амер. сенату для загр. справ, заявив, що гарант. договір торкається „ропейських справ, до яких Америка не думас мішатися“.

Мобілізація в Туреччині.

Турецькі військові влади зарядили мобілізацію річн. 1920—25.

Бої в Курдистані.

Два відділи курдських повстанців заатакували Джарбекірі ввійшли до передмість його. Їх відперли зі стратами.

Представник СРСР. у Японії.

Повновласним представником СРСР. у Японії іменований Вігдор Копп.

„Цайт“ про гар. пакт.

„Ді Цайт“ (орган Штресемана) цитуючи польські голоси про гар. пакт, пише: Польки, як відомо, великого темпераменту. Видно, як дуже зденерувалася Варшава цією справою. Відносини на Сході витворені на односторонній і тенденційній основі. Треба їх скорегувати.

БЛІЗКИ

ДО КОСТЮМІВ

КАСАКИ

Станіслава Вронського Сини

Львів, пл. Марійська ч. 10.

семно на 24 години відкликували заповіджені збори. Дружина українського театру дир. п. Станіслава і управитель дому ім. Лисенка радник п. Дримадик могли би оповісти багато цікавого про часту облогу цього будинку. Театральна стала 30. III. 1923, на котру зокрема покликується п. міністр, численні публіки зовсім недописали лише з причини поліційної облоги будинку. Що львів. поліція не церемониться з українською публікою, вистане за доказ її поведінки під час розв'язування названої вже урядової шкільної конференції. Ні нащо являлись першазі провідники конференції, що як директор гімназії, в локалі якої ця конференція відбувалася, брав за що наряду з родичами і опікунами його учеників повну відповідальність. Комісар поліції (мабуть Конарські), порозумівши телефонічно з дир. поліції, розігнав конференцію, а від виходячих учасників конференції поручив ждати легітиміш. Це була така компромітація поліції,

що дійсно сама дирекція пол. вважала себе примушеною згодом, ро і festum, „перепросити“ п. Націоналіста. Це була мунтарда по об'її. Нар. Організація Українців м. Львова зголосила в льв. дир. поліції в 1923 кілька (до 10), а в 1924 р. вісімнадцять публічних зборів зі шкільними рефератами — та ані один раз не одержала дозволу на відбуття віча (публічних зборів). Через якийсь час подавала дир. поліції як причину заборони: „і заважає відбуття тих зборів, позаяк загрожувало воно (віче) публічному порядку і спокою“. (Резолюція льв. дир. поліції видана в українській мові і письмі з дати 1. IX. 1923 р. ч. 3983/23 пр.). Пізніше почала дир. поліції подавати як причину заборони: „і заважає відбуття тих зборів, позаяк дотеперішня діяльність особи улаштування збори обосновує припущення, (і), що перебіг зборів загрожував би порядку і публічному спокою“. (Резолюція льв. дир. поліції видана в українській мові і письмі з дати 16. IX. 1923 ч. 4104/23 пр.).

пії про відмову дозволу на віча з дати 1. IX. 1923 ч. 3983/23 пр. і з дати 15. IX. 1923 ч. 4104/23 пр. Навіть адреса на конвертах подавання була в українській мові нпр. до ч. 3983/23 пр. Адреса звучала: „До Заряду Народньої Організації Українців Трудової Партії у Львові до рук Пана Івана Ліщинського“. Щойно в початку 1924 р. почала дир. поліції виставляти Народній Організації резолюції про заборону зборів і м. письма в польській мові. Голова Народньої Організації не приймав польських листів окрема тих, що були відповіддю на українські зголошення. Це, мабуть, і спричинило кількаразове примусове спровадження його на дирекцію поліції і дворазове діявуче покарання високим грошовою гриваною.

І. Ліщинський.

15 С. М. здержується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4-20 зол.

По широкому світі.

Кулідж робить заходи для скликання в найближчому часі міжнародної конференції в справі відновлення золотої валюты в цілому світі.

Німецький соціал-демократ виставив від своєї партії кандидата на прем'єра в особі вчашого пруського прем'єра міністра Отто Брауна. Виставлення соціал-демократами власного кандидата вказує на німецьку демократію ослабленим демократією та загрозою для республіки.

Конфедерацію держав малої Антанти відложено на квітень.

Міні Румунією та Італією ведуться переговори в справі віддання Бессарабії румунському провінцію з боку Італії. З того самого парського джерела поширюються містки про те, що між то й Японії годяться прийняти Румунії всі права на Бессарабію, не заважаючи на свій договір зі СРСР.

В Сосновці вичиється із двох розрива проти комуніста Вальденберга, що вів до комуністичної агітації, стою у тісному зв'язку з радянським посольством у Варшаві. Такі інформації поширює польська преса та дозак, що більшовики, боячись компроміти, хотіли викінити Вальденберга, а коли це не вдалося, то почали робити заходи, щоб розправа була такою.

НОВИНКИ.

— **Нонфіснати.** Вчорашнє (34) число „Діла“ сконфіснати за один несплатний устат з передової статті п. м. „Реконструкція“, і за новинку про датки Українців-польських патріотів на польську військову дозвину флоту. Прокуратура не дозволяє оголошувати імен таких добровольців і не дозволяє теж нагадувати ім деякі інші установи, що потребують грошової допомоги, поза польською воєнською флотом.

— **Діакарський чортин.** Просимо наших читачів звернути у вчорашній статті „Реконструкція“ останнє слово. А саме, як читачи могли замітити, замість перекрученого слова „реконтиндант“ має бути „рекомпація“.

— **Чи ділять допомогу на весни застав?** „Курсе станіславський“ подає, що станіславський прат отримав 170,000 зол на дозвину найближчим на весні ассіє. Вдяля спланованого подяку цієї суми станіславський староста поділяв кошти на таких „фаворитів“ графа Дзедушицького, ділака Циньського, ділака Бужинського, державця Скурського, ділака Полькія сетка, Вадославського і Кобяківського і ділака тамашних українських селян Якова Трача і М. Осталика. Чесна комуніст тік часом „поліція“ назвала суму гро. Дзедушицького астал 3500 зол, ділака Циньського 2400 зол, ділака Бужинського 1750, державця Скурського 3000, Осталика 2000, Трача 1600, Вадославського і Кобяківського по 500 зол. Дяльше дстали: ділака Галперя 1300 зол, Марчуся 1200, ділака 1250, Немі Аалер 1100, ділака Гараша 2600, Горозинського 3000 і т. д. ці вони великі багаті. Решту суми поділяють так, що на шлі грошачі давали від 1000

віча скликавав не Іван Ліщинський, але Народня Організація Українців міста Львова по своїй суті організація легальної української народньої трудової партії на місто Львів, в імені якої підписували зголошення про віча п. І. Ліщинський — як голова, пп. д-р А. Марітчук, д-р Ст. Біляк, як заст. голови і Ст. Галан, як секретар. Як вічевих референтів подавано в зголошеннях пп. д-ра Ст. Біляка, Ст. Галана і ин.

Львів. дир. поліції відмовляла дозволу на уладження публічних зборів не лише Народ. Організації, але взагалі всім Українцям міста Львова. Доказом цього послужить ось який факт:

З кінцем червня 1924 р. комітет батьків шкільної молоді з п. д-ром І. Волошином, адвокатом у Львові за чолі, зголосив в дир. поліції постанову скликати на день 6. липня публічні збори в салі Народнього Дому; на порядку дня був реферат про стан української школи шкільництва. Львівська дирекція поліції резолюцією з д. 4. липня 1924 до ч. 3341/24 пр. повідомила (по польськи) голову комітету п. д-ра І. Волошина, що забороняє відбутти віче тому, що воно загрожувало би порядку і публічному спокою!

Майже всі довірочні збори, скликувані за запрошеннями на основі § 2, про які тільки довідалася льв. дир. поліції, не відбулися до кінця, бо поліція збори розганяла, а бували випадки, що скликаючого збори за запрошеннями мучено тількигодинним протоколом. У своїй ревності в розв'язуванні зборів заганялася львів. дир. поліції навіть так далеко, що в дні 12. жовтня 1924 р. розігнала урядову конференцію батьків і опікунів молоді, яку скликали в шкільному будинку перед пол. дирекції філії державної академічної гімназії під проводом ціла „львівського“ директора тої гімназії п. Наливайка і в порозумінню з льв. шкільн. кураторією. На дневному порядку тої конференції був реферат професора тої гімназії на тему: „Оліка над учениками поза школою і справа контакту між школою і домом“.

А коли в театральній салі муз. Г-ва Лисенка у Львові мало відбутися віче, то поліція заборонила вступ не лише до салі, але й до цілого будинку, так, що не міг туди пробратися ніхто, хто мав якийсь зв'язок з театром, хоча купити білет або т. п. Діялося це навіть тоді, коли скликаючи віче, одержавши устну заборону, п.

